

A kockázati- és magántőkealapok befektetőinek adózása – hogyan adózik a hozam?

Ügyfélkörömben egyre többször merül fel a kérdés, hogy milyen struktúrában érdemes a kockázati- és magántőkealapok jegyeit birtokolni, hogyan lesz a rendszer adózási szempontból hatékony.

A befektetési alap egy olyan jogi személy, amely az MNB által a nyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre, és a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg. A befektetési alap törvényes képviselője az e tevékenység végzésére feljogosító engedéllyel rendelkező befektetési alapkezelő, aki a befektetési alap nevében eljár. A befektetési alap létrehozható a befektetési alap által megszerezhető elsődleges eszközök alapján

- értékpapíralapként,
- ingatlanalapként,
- kockázati tőkealapként vagy
- magántőkealapként.

Az Art. 13. §-a – összhangban a Kbtv.¹ 65. § (1) bekezdésével – úgy rendelkezik, hogy a kockázati tőkealap adókötelezettségeit az alap kezelője teljesíti és gyakorolja az adózót megillető jogokat is.

A befektetési alap futamideje alatt a befektetési alapkezelő a befektetési alap eszközeiből a befektetők felé a kifizetést teljesíthet a befektetési alap tőkenövekményéből történő hozamkifizetés formájában. A felosztott hozam tehát a tőkenövekmény azon része, amelyet a befektetési alapkezelő a kezelési szabályzat szerint a befektetési alapkezelés eredményeképpen a befektetési jegyek után fizet.

A személyi jövedelemadó rendszerében a kockázati- és magántőkealapok hozama osztaléknak minősül² így 15% személyi jövedelemadót és 15,5% szociális hozzájárulási adót kell utána fizetni – igaz, ez utóbbit az „adófizetési felső határ” figyelembevételével.

¹ 2014. évi XVI. törvény a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról

² Szja tv. 66.§ (1) a) ad)

Ettől valamelyest eltér a hozam kezelése a számvitelben és a társasági adó rendszerében, ami számos esetben súlyos adótervezési hibához vezet:

Közismert, hogy a kapott osztalék csökkenti a társasági adó alapját³, és erre való hivatkozással a könyvelők adózási szempontból semlegesnek ítélik, hogy a befektetési jegyek tulajdonosa a természetes személy, vagy az ő valamelyik cége. Pedig a jogszabály kimondja, hogy osztaléknak a számviteli törvény szerint pénzügyi műveletek bevételei között osztalék jogcímen kimutatott összeg minősül⁴, a számviteli törvény⁵ tanulmányozása során pedig kiderül, hogy a befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételként, árfolyamnyereségként kell kimutatni

„a befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott befektetési jegyek nettó eszközértéke és névértéke közötti különbség összegében kapott hozam összegét, függetlenül attól, hogy az kamatból, osztalékból vagy árfolyamnyereségből származik, továbbá eladáskor, beváltáskor a nettó eszközérték és a könyv szerinti érték különbségében realizált hozamot, valamint a befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott kockázatitőkealap-jegyek után kapott hozam összegét, – forgatási célú befektetés esetén a hozamokat az egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek között kell figyelembe venni –;”

Ez tehát nem osztalék⁶, így pedig nem érvényes rá a Tao. 7.§ (1) g) pontjában szereplő adóalap csökkentő tétel sem.

A fentiekhez hasonló a helyzet a kisvállalati adó (KIVA) esetében is: bár a törvény itt is adóalap-csökkentő tételként nevesíti a kapott (járó) osztalék címén az adóévben elszámolt bevételt⁷, e jogszabály sem tartalmaz saját „osztalék” meghatározást, mindössze annyit mond, hogy az érintett részeket az számviteli törvény rendelkezéseire figyelemmel, azokkal összhangban kell értelmezni.⁸

³ Tao. 7.§ (1) g)

⁴ Tao. 4. § 28/b.

⁵ Szt. 84.§ (3) b)

⁶ Az osztalék mibenlétéről két bekezdéssel feljebb /Számv. tv. 84.§ (1)/ tájékozódhat az olvasó.

⁷ KIVA tv. 20.§ (4) b)

⁸ KIVA tv. 15.§

Így tehát a kör bezárult: kimondhatjuk, hogy adózási szempontból hatékonyabb, ha a természetes személy birtokolja a befektetési jegyeket, és nem az ő cége. Érdemes hát ennek megfelelően átalakítani a meglévő rendszereket.

Budapest, 2020. október 29.

Kerényi Máté Fülöp
az Adótanácsadók Egyesületének elnökségi tagja